Innowacja pedagogiczna

„W krainie emocji”

wspieranie rozwoju społeczno – emocjonalnego dzieci 5-6 letnich

Autor: Joanna Myrcha

Nowe Iganie 2019

Wstęp

Z moich doświadczeń pracy pedagogicznej wynika, iż istnieje potrzeba pochylenia się nad rozwojem emocjonalnym i społecznym dziecka. Jest on bowiem równie ważny jak zdolności poznawcze. Świadomość własnych emocji, umiejętność radzenia sobie z nimi, a także zdolność dostrzegania emocji u innych przyczyniają się do rozwijania pozytywnych relacji społecznych, a także wpływają na jakość życia. Według Golemana inteligencja emocjonalna jest pewnego rodzaju metazdolnością, która umożliwia korzystanie z innych posiadanych przez człowieka zdolności, włącznie z możliwościami intelektualnymi. Brak umiejętności radzenia sobie z emocjami, takimi jak lęk, złość albo smutek mogą stanowić podłoże do rozwoju zaburzeń psychicznych u dzieci, a także wśród osób dorosłych. Jeśli chcemy wychować dzieci na dobrze funkcjonujących dorosłych, konieczne jest wspieranie ich rozwoju emocjonalnego i kształtowanie odpowiednich postaw społecznych. Umiejętność panowania nad emocjami może wpływać na radzenie sobie z trudnościami, a także na odniesienie sukcesu w życiu zawodowym i prywatnym[1].

Niniejsza innowacja pedagogiczna wychodzi naprzeciw potrzebom dzieci. Innowacja pedagogiczna „W krainie emocji" oparta jest na sprawdzonych ułożonych przez doświadczonych psychologów programach „Spotkania z Leonem" oraz programie „Przyjaciele Zippiego". Innowacja przewidziana jest na 2 lata w grupie dzieci pięcioletnich, a następnie w grupie dzieci sześcioletnich.

Autor programu zajęć psychoedukacyjnych: „Spotkania z Leonem": Ewa Czemierowska – Koruba i Hubert Czemierowski.

Autor programu„Przyjaciele Zippiego": Partnership For Children z siedzibą w Wielkiej Brytanii, licencjonowanym dysponentem programu na terenie Polski jest Centrum Pozytywnej Edukacji.

Realizator innowacji: Joanna Myrcha

Czas realizacji: 2 lata (wrzesień 2019 r. – czerwiec 2021 r.)

Miejsce przeprowadzenia innowacji: Publiczne Przedszkole w Zespole Oświatowym w Nowych Iganiach

Zakres innowacji: grupa dzieci 5- letnich i 6-letnich „Stokrotki"

[1] D.Goleman, *Inteligencja emocjonalna*, Poznań 1997, *s.37.*

OPIS INNOWACJI

Cel ogólny:

Wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci w wieku przedszkolnym;

Cele szczegółowe:

1.Kształtowanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i rozróżniania emocji;

2.Rozwijanie zdolności empatii, umiejętności przyjmowania perspektywy innych osób;

3.Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami;

4.Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów;

5.Wspomaganie rozwoju pozytywnych zachowań społecznych;

6.Kształtowanie poczucia własnej wartości i silnej osobowości;

7.Rozwijanie słownictwa określającego różne stany emocjonalne i uczuciowe np.:
zadowolenie, smutek, szczęście, złość, przykrość, odwaga, zdziwienie itp

8.Umiejętność nawiązywania i utrzymywania pozytywnych relacji z innymi;

9.Kształtowanie prospołecznych postaw, eliminowanie aspołecznych zachowań;

Podstawa programowa:

Program dotyczy następujących obszarów zawartych w podstawie programowej:
II. Emocjonalny obszar rozwoju dziecka. Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:
1) rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje, próbuje radzić sobie z ich przeżywaniem;
2) szanuje emocje swoje i innych osób;
3) przeżywa emocje w sposób umożliwiający mu adaptację w nowym otoczeniu, np. w nowej grupie dzieci, nowej grupie starszych dzieci, a także w nowej grupie dzieci i osób dorosłych;
4) przedstawia swoje emocje i uczucia, używając charakterystycznych dla dziecka form wyrazu;
5) rozstaje się z rodzicami bez lęku, ma świadomość, że rozstanie takie bywa dłuższe lub krótsze;
6) rozróżnia emocje i uczucia przyjemne i nieprzyjemne, ma świadomość, że odczuwają i przeżywają je wszyscy ludzie;
7) szuka wsparcia w sytuacjach trudnych dla niego emocjonalnie; wdraża swoje własne strategie, wspierane przez osoby dorosłe lub rówieśników;
8) zauważa, że nie wszystkie przeżywane emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania natychmiastowego działania, panuje nad nieprzyjemną emocją, np. podczas czekania na własną kolej w zabawie lub innej sytuacji;
9) wczuwa się w emocje i uczucia osób z najbliższego otoczenia;
10) dostrzega, że zwierzęta posiadają zdolność odczuwania, przejawia w stosunku do nich życzliwość i troskę;

11) dostrzega emocjonalną wartość otoczenia przyrodniczego jako źródła satysfakcji estetycznej.

III. **Społeczny obszar rozwoju dziecka.** Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:

1) przejawia poczucie własnej wartości jako osoby, wyraża szacunek wobec innych osób i przestrzegając tych wartości, nawiązuje relacje rówieśnicze;

2) odczuwa i wyjaśnia swoją przynależność do rodziny, narodu, grupy przedszkolnej, grupy chłopców, grupy dziewczynek oraz innych grup, np. grupy teatralnej, grupy sportowej;

3) posługuje się swoim imieniem, nazwiskiem, adresem;

4) używa zwrotów grzecznościowych podczas powitania, pożegnania, sytuacji wymagającej przeproszenia i przyjęcia konsekwencji swojego zachowania;

5) ocenia swoje zachowanie w kontekście podjętych czynności i zadań oraz przyjętych norm grupowych; przyjmuje, respektuje i tworzy zasady zabawy w grupie, współdziała z dziećmi w zabawie, pracach użytecznych, podczas odpoczynku;

6) nazywa i rozpoznaje wartości związane z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi, np. szacunek do dzieci i dorosłych, szacunek do ojczyzny, życzliwość okazywana dzieciom i dorosłym – obowiązkowość, przyjaźń, radość;

7) respektuje prawa i obowiązki swoje oraz innych osób, zwracając uwagę na ich indywidualne potrzeby;

8) obdarza uwagą inne dzieci i osoby dorosłe;

9) komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując komunikaty werbalne i pozawerbalne; wyraża swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka, grupy.

Formy pracy:

- Zajęcia grupowe dla dzieci
- Rozmowy indywidualne z rodzicami

Metody pracy:

- Opowiadania z wykorzystaniem pacynek
- Techniki relaksacyjne
- Pogadanka, rozmowa
- Burza mózgów
- Odgrywanie ról, drama
- Techniki plastyczne (rysunki, plakaty)
- Obrazki, ilustracje, historyjki obrazkowe
- Zabawy ruchowe
- Gry dydaktyczne

Rezultaty:

Dzieci:

1. Rozpoznają i potrafią nazwać swoje emocje;
2. Zachowują się zgodnie z przyjętymi normami;
3. Znają różne konstruktywne metody na opanowanie złości, agresji;
4. Nauczą się komunikować swoje potrzeby i uczucia w sposób werbalny i niewerbalny;
5. Naucza się lepiej rozumieć siebie nawzajem;
6. Nauczą się dostrzegać w sobie pozytywne cechy, własną wartość;
7. Nauczą się pokonywać przeszkody bez używania przemocy;
8. Będą umiały w określonych sytuacjach zapanować nad swoimi emocjami;
9. Wiedzą jak postępować w sytuacjach konfliktowych.

Opis treści programowych:

I „Spotkania z Leonem"

Cykl zajęć psychoedukacyjnych „Spotkania z Leonem" przeznaczony jest dla dzieci 5-9 letnich.

Cel główny: profilaktyka zachowań agresywnych.

Program zawiera 10 ilustrowanych scenariuszy zajęć, stanowiących cykl. Każdy z nich przewidziany jest do poprowadzenia podczas jednego spotkania z dziećmi, mniej więcej co 1-2 tygodnie. Motywem przewodnim treści zajęć są kolejne wydarzenia z życia tych samych bohaterów – rodzeństwa bliźniąt: Julki i Julka oraz ich przyjaciela – kameleona o imieniu Leon. Każdy scenariusz zaczyna się opowiadaniem – historyjką, w której występują wymienione postacie, a kończy się wierszykiem, który zawiera wniosek wynikający z zajęć. Program obejmuje też ostatnie, dodatkowe zajęcia, stanowiące podsumowanie i zakończenie całego cyklu.

Pomoce do zajęć:

-pacynki: Leon zielony, Leon szary

-obrazki do demonstracji

-obrazki do kolorowania

-napranie piosenki „Co na to Leon?"

-dyplomy

Treści programowe:

Cele szczegółowe	Treści programowe
1.Pogłębienie świadomości własnych uczuć. Uwrażliwienie na potrzeby i uczucia innych osób.	a)Czego potrzebujemy, żeby czuć się dobrze? b)Przyjemne i nieprzyjemne uczucia
3.Poznanie konstruktywnych sposobów wyrażania złości.	c)Złość
4. Nauka radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych.	d)Jak mogę sobie poradzić, gdy ktoś mi dokucza? e) Czy wolno skarżyć?
6. Uświadomienie sobie swojej roli w pomaganiu innym.	f)Jak pomóc innym?
7. Poznanie zasad dobrej współpracy z innymi.	g)Czy warto dokuczać innym? h)Przepraszanie i)Współpraca w grupie j)Rozwiązywanie konfliktów

II „Przyjaciele Zippiego”

W ramach innowacji realizowany będzie program promocji zdrowia psychicznego u dzieci „Przyjaciele Zippiego”. Program podzielony jest na 6 części i obejmuje cykl 24 spotkań, raz w tygodniu po 45 min.

Każda część programu zawiera odrębne opowiadanie. Opowiadania prezentują bohaterów w okolicznościach dobrze znanych dzieciom takich jak: przyjaźnienie się, zdobywanie i tracenie przyjaciół, prześladowanie, poczucie odrzucenia, radzenie sobie ze zmianą i stratą. Każde opowiadanie jest zilustrowane przy pomocy zestawu barwnych obrazków i uzupełnione zadaniami takimi jak rysowanie, odgrywanie ról i zabawy.

Cel główny:

Rozwijanie u dzieci umiejętności komunikacyjnych i społecznych.

Pomoce do zajęć:

-Zeszyty programowe

-Pacynka

-Obrazki

Treści programowe:

Część programu:	Cele szczegółowe	Treści programowe
1. Uczucia	Doskonalenie u dzieci zdolności rozpoznawania uczuć i określanie strategii radzenia sobie z nimi.	Dzieci omawiają uczucia smutku, szczęścia, złości, zazdrości i zdenerwowania. Ćwiczą mówienie tego, jak czują się w różnych sytuacjach i poznają sposoby poprawiania własnego samopoczucia.
2. Komunikacja	Doskonalenie u dzieci zdolności komunikowania własnych uczuć.	W ramach tej części dzieci uczą się skutecznej komunikacji. Program uczy dzieci w niesprzyjających okolicznościach. Często nawet „ciche” dzieci otwierają się w czasie spotkań i uczą się wyrażać siebie swobodniej.
3: Nawiązywanie i zrywanie więzi	Doskonalenie u dzieci zdolności nawiązywania przyjaźni oraz radzenia sobie z odrzuceniem i samotnością.	Dzieci uczą się o przyjaźni – jak nawiązywać i utrzymywać przyjaźnie, jak radzić sobie z samotnością i odrzuceniem. Ćwiczą jak mówić przepraszam i jak godzić się z przyjacielem po sprzeczce.
4. Rozwiązywanie konfliktów	Doskonalenie u dzieci zdolności rozwiązywania konfliktów.	Ta część dotyczy tego, jak rozwiązywać konflikty, a według nauczycieli szybko sprawia, że dzieci łatwiej akceptują swoje odmienności. Ta część w szczególności, dotyczy problemu

		prześladowania i tego, co dzieci mogą zrobić, jeśli ktoś prześladuje je lub kogoś innego.
5. Przeżywanie zmiany i straty	Doskonalenie u dzieci zdolności radzenia sobie ze zmianą i stratą.	Ta część stanowi refleksję nad radzeniem sobie ze zmianami, zarówno wielkimi jak i małymi. Największą zmianą ze wszystkich możliwych, jest czyjaś śmierć. Mimo, że dorośli często uważają, że śmierć jest bardzo trudnym tematem do rozmowy, to jednak małe dzieci bardzo rzadko tak uważają. Chętnie wykorzystują okazję do otwartego mówienia na temat, który stał się tabu dla wielu dorosłych.
6: Dajemy sobie radę	Doskonalenie u dzieci umiejętności wykorzystywania rozmaitych strategii radzenia sobie w różnych sytuacjach.	Ostatnia część stanowi podsumowanie wszystkiego, czego dzieci nauczyły się: znajdowania różnych sposobów radzenia sobie, pomagania innym oraz adaptowania się do nowych sytuacji. Końcowe spotkanie jest swego rodzaju świętowaniem, połączonym z wręczaniem koron i dyplomów.

Ewaluacja innowacji:

- rozmowy indywidualne z rodzicami,

-obserwacje i diagnozy osiągnięć dziecka.

Bibliografia:

1. D.Goleman, Inteligencja emocjonalna, Poznań 1997
2. Materiały szkoleniowe: Ewa Czemierowska – Koruba , Hubert Czemierowski , Spotkania z Leonem, Program zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci w wieku 5-9 lat
3. Materiały szkoleniowe Przyjaciele Zippiego, Partnership For Children z siedzibą w Wielkiej Brytanii, licencjonowany dysponent programu na terenie Polski: Centrum Pozytywnej Edukacji.

Zajęcia w ramach innowacji z pięciolatkami

Tomek
Kuba
Maciek

LEON

stoliki
STAR WARS

LEON
ROOF LIZARD

LEON